

„מהיום - יעקובוביץ' זה אני!"

התכחצו והיא מטה לפול. בתה העבירה אותה לחדר שני וביקשה ממני באדיבות ובתוקף לעזוב את הבית ולא לחזור עוד, כי רצונה שאמה תאריך עוד ימים.

★ ★ ★ מהג'ים צעקו: „זאב! זאב!"

ביקורים אלה ניסיתי לעמוד על

טיבן של הנפשות הפועלות במשפט זה. לצורך השלמת התמונה נותרה עוד הפגישה עם שושנה, אם ילדתו של דניאל פקטורי. הפעם נכנסה לפעולה רעייתו תיאה, שיום אחד יצאה לערוך ביקור אישי בסלון הקוסי מטיקה של הגברת שושנה עינב, בהופיעה שם כלקוחה רגילה. וזה מה שסיפרה לי: „קרה לי דבר מיוחד במינו. באה לקראתי בחורה בלונדית, שצעדה אלי בפנים ערות, והושיטה ידיה לעברי באמרה: שלום תיאה, מה שלומך? הסתכלתי עליה בתמהון. חשבתי כי אולי היא טועה בי. ואז היא אמרה לי: את לא גרת ברחוב יונה 7, בירושלים? אני שושנה קמיצקי. זיהיתי אותה בהם של שנים, עמם גרתי שנתיים באותו בית. ניסיתי להסתיר את רגשותי על-ידי שיחה עניינית ונפרדנו. אמרתי שאיני יכולה ללכת אליה עוד פעם מאחר והיא יודעת מי אני אולם במשך היום הרהרתי, והחלטתי שדוקא העובדה שאנו מכירות, גונת לי הודמנות לבד עמה שוב. חזרתי אליה למחרת. פתחתי דברי אליה במלים אלה: זה לא היה מקרה שבאתי אתמול, רציתי למצוא את שושנה המפורסמת ממשפט יעקובוביץ' ולפתעתי מצאתי מכירה שהכרתי אותה כי ילדה. אמרתי לה שאני שייכת לחוג, המי שוכנע מזה עשר שנים שיעקובוביץ' חף ממשפט. אמרתי לה מה אני חושבת על זה והיום של מבצעי הפשע, ואז ענתה לי שושנה: „אני לא הייתי שם, יש לי 400 עדים. זאת יודעת מי אני ומאויזה בית אני. על טענה זו לא יכולתי שלא לגלות לה שאביה ניסה בזמנו להתידד עמי, ומאחר שסיכלתי את נסיונו, התפרץ אחרי ימים מספר לדירתי והיכני מכות רצח. אני מספרת דברים אלה כדי שיוכח איוזה רגשותי הת' עוררו בקרבי כשאמרה לי: את יודעת מי איוזה בית אני? על כך השיבה לי שושנה: „אני לא טוענת שאני גם אונסתי את נעמי? אמרתי לה שאת האונס מיחסיים לבחור בשם זאב. באותו רגע ראיתי על פניה הבעה של נסיון להוכיח, אמרתי לה שאנחנו יודעים על זאב מתוך עדות של אדם בשם רוניק, שגר בשכונת ג'נרמאיר, ובליל ה' פשע יצא כמה פעמים למרפסת דירתו בגלל צעקות של אנשים בניפי, אותם תיאר כי קיבוצניקים שצעקו כל הזמן: זאב! זאב!"

על כך השיב לי: „או היו הרבה גיפיים, כמו שהיום כי הרבה דופינים. ניסיתי לטעון כי אני רוצה בטובתה. כדי למנוע התלקחות הפרשה מחדש עם צאתו של יעקובוביץ'. היא אמרה: „איך אני יכולה להודות אם לא הייתי שם? איך יכולה אני לדעת שהוא לא עשה זאת אם לא הייתי שם? באותו רגע נכנסה ילדתו בת ה-11 של פקטורי, והיינו נאלצות להפסיק את השיחה. נפרדנו בידדות." כשבאתי ליועץ המשפטי לפני שבוע הייתי מצויד ברשמים אלה. רעיית, שנלחתה אלי לירושלים, סיפרה למר חיים כהן על פגישתה עם שושנה. אמרתי למר כהן: „אנו מכירים זה את זה שנים. אתה יכול לתת בי אמון אישי. עמדתו מבוססת על חקירה ונתוח רציני, ועל מסקנה שארע פה עחל משפטי. אני רוצה להכניס בלבך רק מעט ספק." הוא גילה נכונות לשחרר את יעקובוביץ' לפני שבת, אבל דחיתי נדבה זו, אלא אם כן תהיה מלחה הכרה של מעט-ספק בצד קתו המחולטת של פסק-הדין. אולם כל הדברים לא העלילו. היועץ המשפטי אמר לי שהוא ישתדל לדאוג לשיקומו של יעקובוביץ', ואם לא ימצא לנחון לעורר את משפטו מחדש וינחה, ייטב לי.

יתכן שיעקובוביץ' חושב לעשות זאת. אני לא דחקא עם צאתו של האיש אגיס את כל האפשרויות ואמשיך בפעולתי עד תום, כדי לגלות את האמת כולה ולהביאה בין בפני הציבור ובין בפני השלטונות, בדלתים סגורות, עד שדוד יעקובוביץ' יוכר רשמית כאדם שנעשה לו עול כזה, בהכרה ציבורית לפחות, אם לא בהכרה משפטית.

האפשר את תקופת שהותו בבית-הסוהר. שלווחות של רצון טוב

ערכב חג העשור נתנו לי יסוד לר האמין, שלפחות לרגל חג זה, יושה רר יעקובוביץ' מוקדם יותר. פניתי ליועץ המשפטי חיים כהן וחרתי על בקשתי. הו כרתי לו שהיו כבר משפטים, בהם שיכנעתי אותו כי נידונים מווימים הם חפים ממשפט, וביקשתי שיתן בי אמון אישי גם במקרה זה. לא קיבלתי תשובה. עם התקרב הימים האחרונים של מאסרו, החלטתי לדבר פעם נוספת על ליכוי של היועץ המשפטי, ולשכנעו לחזור בו מקצ' שנותו. ביקשתי להעניק לאיש איזו הקלה נפשית, לפחות בכך שישחרר אותו כמה ימים לפני תום המועד כהפגנה סמלית.

הייתי במגע עם חיים כהן בקשר לנושא אחר בו טיפלתי, והוא קבע לי ראיון ב-20 לחודש זה. חששתי שמר כהן לא ירצה לדבר על נושא אחר מאשר הנושא שנקבע. אלא שהמאורעות באו לעזרתי. כאשר חי כיתי בחדר ההמתנה של לשכתו, נפתחה הדלת ומתוכה יצאה הגברת נעמי שטיין. כאשר נכנסתי למשרדו של חיים כהן, ראיתי על שולחנו גיליון של ידיעות אחרונות, בו נמסר על הצעתי למעצפה המשפטית העליונה לשלול את רשיון העורך-דין של נעמי שטיין, עד שתבורר סופית מהימנות עדותה באותו משפט. משום כך היה זה חיים כהן עצמו שפתח מיד בנושא הרצוי. כשבאתי אליו היתה מאחורי שורה ארוכה של פגישות עם נפשות שפעלו לא רק בתוך חיקו של יעקובוביץ', אלא בחיים ממש. עם נעמי שטיין נפגשתי לפני כשב' תיים. פגשתי אותה על שפת ימה של תל-אביב. הודעתי לה שאני מספל בתיקו של יעקובוביץ' ושאני מאמין שאינו אשם, וכי יש לי השגות מסוימות לגבי עדותה. אמרתי לה שבאתי בשליחות של רצון-טוב, ושהנבתי את הנסיבות המיוחדות בהן נגר צאה בשעתו בג'נרמאיר, בהן לא יכלה למסור עדות אחרת מכפי שמסרה. אמרתי לה שלדעתי עליה לעשות משהו כדי להפסיק את סבלו של קרבן חף-משפט.

היא השיבה לי: „מה זאת אומרת שיעקובוביץ' לא אשם? אם הוא אינו אשם, אני אשמתי" אחר-כך הסבירה לי שלא חשוב אם אני מאמין לעדותה או לא, כי השופטים האמינו לה.

פגישה אחרת היתה לי עם הגברת איטה פקטורי, אמו של דניאל. חשבתי שעמה אמצא שפה משותפת. תמר, בתו של יעקובוביץ', היתה צריכה להופיע בקונצרט תל-מידים לנגינה בפסנתר. רציתי לבקש מהגברת פקטורי שתכבד את המאורע בנוכחותה ותרעשה צעד של התקרבות למשפחת יעקובוביץ'. אולם מיד אחרי שהצגתי את עצמי בפניה, והיא שמעה מפי את השם יעקובוביץ', גשתתה צורתה כליל. פניה

גורלי בשעה 3.00 בלילה, לשוטרים שבאו לפגשה בבית-החולים הדסה:

„אמש קרוב לחצות ישבתי על כסא מר-גוע בחזרי, כשפתאום שמעתי שקוראים לי אמא. אני חשבתי שבני בא הביתה, ולא רוצה להעיר את השכנים ולכן אינו מוליק אור. ניגשתי לדלת וראיתי כתמי דם על חולצתו. הכנסתי לחדרו וניסיתי להשקיף תו, אך הוא התחיל להקיא דם. הערתי את השכנים וביקשתי להביא רופא. כשראיתי שבני פצוע ואינו יכול לדבר, שאלתי אותו: „שושנה? והוא ענה בראשו הן. וכאשר שאלתי: „אחדים? הוא גם כן ענה בחיוב.

„בני היה בחברות אינטימיות מאוד עם בחורה בשם שושנה קמיצקי המתגוררת בקיבוץ ג'נרמאיר. היא היתה גרה עמו לשם נסיון, וילדה לו בת. אך לאחר שהיה ביניהם סכסוך, אמר בני לשושנה שהוא אחראי עבור הילדה, אך אינו יכול להמשיך לגור איתה. שושנה ניסתה להשפיע עליו בכל מיני דרכים שיחזור אליה, וכשהיא לא הצליחה, אז לפני שלושה שבועות, כש-פגשה אותו, היא סטררה לו על לחיו." עדותה של הגברת פקטורי במשטרה לא הובאה על ידי התביעה לבית-המשפט. היא הובאה דחקא על-ידי הסניגוריה, בשעת עדות הגברת פקטורי. אלא שאז היא טענה שהעדוה לא היתה מדויקת. הנה סיפור שאומר בן לאמו בשעה הטראגית ביותר של חייו. וידוי אולם וגוקב זה רומז על אפשרות אחרת לגמרי, בקשר לי זהותם של מבצעי הפשע. שאלתי את עצמי אם אני מאמין לסיפור שלישי זה או לא. ומה תשובה אחרת יכולתי לתת מלבד זה שסיפורו של דניאל פקטורי הוא סיפור של אמת.

אולם בית-המשפט הוא היחיד שחרץ והכריז עד כה כי דחקא דבריו הפשוטים של יעקובוביץ', והדברים שנחקקו מפי ההרוב קרוב למותו, אינם אמת. בעקיפין שהמטע מכך הלכה מחרידה, כאילו הכריז בית-המשפט על דניאל פקטורי שנרצח, כעל עד שקר שבית-המשפט אינו מאמין לעדותו. עדותו של פקטורי מקפיצה אל מרכז העלילה דמות חדשה. הלא היא הגברת שושנה רמתי, חזרה היום הגברת עינב. גם לה יש סיפור משלה. הוא קצר ותמציתי: לא הייתי באותה שעה בג'נרמאיר. הייתי בקיבוץ ג'נרמאיר בחברת חברי וחברותי. ואכן, אחדים מחברי הקיבוץ, שהובאו כעדים, העידו על כך.

אודה על האמת. מפאת משקלה הקטן לכאורה של עדות זו, לא יחסתי לה חשיבות. הסתפקתי בדרך כלל בהנחה, ש-היה כאן מעשה של נקמה, שבוצע בידי מספר נוקמים, כדברי הנפטר עצמו. אולם נוקמים אלה, אחים מחברי הקיבוץ, עשיתי את כל המאמצים לפעול למען יעקובוביץ' באורה אישי. ניסיתי לקצר ככל

פגישות אלה עוררו בי במידה הולכת וגור-ברת תביעה מצפונית, להחליץ סוף סוף ולהתחיל בפעולה גם עבורו. ההתחלה באה לפני כשלוש שנים. בערב יום כיפור באנו אשתי ואני אליו לכלא תל-מונה, שם סיפר לנו יעקובוביץ' את מיד תלאתיו ותלאת אשתו שנפרדה ממנו מיד אחרי הרשעתו.

★ ★ ★ דמות אצילה כמרתך אפל

כבר למחרת בערב חיספנו ומצאנו את הגברת אסתר יעקובוביץ' ובהתמר, בזירת מרתך שברחוב ויס בתל-אביב. מצאנו שם אשה גוצה, כבדת גוף, שפגשה אותנו בהבעת פנים רצינית וחש-דנית. היא ביקשה מיד לתהות על קקקנו. חקרה איתנו קפירה נוקבת, מי אנחנו ומה מניע אותנו לבוא להתעניין במצבה. למשמחתנו נטה ליכבה של הגברת יעקובוביץ' אלינו והיא אמרה שהיא מרגישה שבאו אליה ידידים. היא ביקשה אותנו לשבת, אחר-כך הציגה לנו את בתה, שהייתה אז בת 11. ילדה זו עוררה בנו, כבר עם כניסתנו לחדר, התענינות מידית. הופיענו למצוא בתוך המרתך האפל, על רקע איום, ילדה יפת-תואר ודמות אצילה, נוגה ונוגעת ללב.

ישבנו עד שעה מאוחרת בלילה ואסי-תר יתנתה בפנינו את כל צרותיה. מיד לאחר מכן זקקנו לפעולה למען תמר, ול-משחתנו מצאנו עד מהרה ידיים ולבבות נכונים לעזרה. פנינו בראשונה אל הרקדנית רות הייס לאפשר לתמר ללמוד באלט. היא קישרה אותנו עם מיא ארביטבא, שמיד נענתה להצעה לקחת את תמר תחת חסותה.

לא הסתפקנו בפעולות אנושיות ולא הפעולה המשפחתית היתה העיקר. עיקרו של דבר היה בשבילי להציג אנשים אומללים אלה ממעמדם. במידת יכולתי המצומצמת, שגורתה בסגירת פרשת מיזאן, התמסרתי ללמוד הבעיה ולמצוא דרך לפתרונה. לב-קשתי הביא לי העורך דין אשר לויצקי את כל החומר המשפטי ממשרדו בירושלים. מאז התחלתי להתעמק וללמוד את הפרשה מצידה המשפטי, ובמידה הולכת וגוברת עם לימודים אלה הלכה והתגברה הש-הכנעותי. היה זה תיק משפטי מזוה ונדיר, שבו מתלה האמת יחד עם הסילוף. עם גמר העיון בכל החומר התבססה אמונתו ביעקובוביץ' על מידה רבה של ידיעה.

כבר לא אמרתי, שאני חושב שלא עשה את המיזיס לוי. אמרתי בפשטות: כמוני כיעקובוביץ' עצמו, אני יודע שהוא לא עשה את המעשה.

★ ★ ★ הגירסה השנישית

סיבות לכך היו ראשית כל הכנות והפשטות בהן הציג האיש את דבריו בפניי. בכל דבריו לא ניסה אף פעם לגייס תוכחות ועדים והצטוקיות והמלצות. הוא הסתפק בהשמעת הדברים להיותם. כל סיפורו הצטמצם לסיפור הקטן, שהשמיע ב-בית-המשפט.

לעומת סיפורו הפשוט והצנוע צצו הטעי-נות החמורות והמחרידות שניבצו כסייט נגד אותו אדם. הבחורה הפצועה לא פצתה פיה בשעה שהעלו אותה על גבי נידת המשטרה, ולא הצביעה בו במקום על יעקובוביץ' בזעקה: „אסרו אותו, הוא הושעו!" בבית המשפט טענה שהבחורה, שהציג את עצמו כמצילה, אינו אלא אנס ורוצח.

זה מול זה ניצבים שני הסיפורים. בנקודה זו יש להתעכב ולהציג את אחת השאלות הנוקבות, המבקשות פתרון ואינו: כיצד יועיק אדם, אחרי ביצוע פשע, כשקרבונו חי, את המשטרה, ימסור את קרבנו לידה בלי צל של חשש שקרבנו יסגיר אותו לידי המשטרה, ואף ייאיר במשטרה את כתובתו האמיתית.

שני סיפורים אלה, של יעקובוביץ' של נעמי שטיין, אינם זהים. אך בשני סיפורים אלה לא סגי. בעלילה הטראגית הזאת כמעט וגשכה הקרבן דניאל פקטורי. ברי שמפי המתים לא נדע דבר. אבל המת לא הלך לעולמו מבלי להשאיר ידיעה כלשהי על מה שהתרחש. זהו סיפורו של דניאל פקטורי, כסי שסופר על ידי אמו באותו לילה

כך נראה הנאשם דוד יעקובוביץ' לפני 9 שנים, בעת ברוך משפטו בבית-המשפט המחוזי בתל-אביב. הכוחות שעל ראשו היתה כוסתת צה-ל, שאת מדיו עדיין לבש כאשר נעצר על ידי המשטרה.

בית-המשפט